

Javaslat a ROP-ok és a KMOP tanácsadói programjainak végrehajtására

1. A támogatott tanácsadói program fontossága, tétje

Mind az Európai Unió az ún. Lisszaboni céljai között, mind az Új Magyarország Program legfőbb célkitűzésének a versenyképesség és a foglalkoztatás növelését jelölte meg.

Ezen célok elérésében a mikro-, kis- és középvállalati szektor megerősítése kulcsszerepet játszik, hiszen a versenyképesség javításának és a foglalkoztatás bővítésének legnagyobb tartalékai ebben a szektorban vannak.

A mikro-, és kisvállalkozások fejlesztése speciális eszközöket és módszereket igényel. Míg a közepes és nagyobb vállalkozások dinamizálása számára elégséges lehet egy kedvező adópolitika, segítő üzleti környezet (ipari parkok, fejlett bankrendszer, korszerű út- és vasúthálózat, tudásközpontok, K+F intézmények, stb.) és támogatási programok, **addig a mikro- és kisvállalkozások számára ezen túl további támogató eszközökre van szükség.**

Ennek legfőbb okai: **a mikro-, és kisvállalkozások döntő hányada tőkeszegény, alacsony szintű a vállalkozói kultúrája, emiatt a növekedéshez szükséges külső forrás és szolgáltatás megszerzéséhez kevesebb az esélye.**

A magyar mikro-, és kisvállalkozások fejlődése szempontjából kulcskérdés a tudásuk fejlesztése, és külső forráshoz jutásuk elősegítése.

Egyetértünk azzal, hogy vissza nem térítendő támogatásokkal elsősorban azokat kell támogatni, amelyek már bizonyítottak, gyorsabb növekedésre képesek, és/vagy olyan innovációs potenciállal rendelkeznek, amely révén akár kezdőből is hamar versenyképes vállalkozás nőhet ki. Már csak a pénzügyi források korlátozottsága miatt is lehetetlen a vállalkozások tömegei számára közvetlen jelentős mértékű támogatást adni. **Ez azonban nem jelentheti azt, hogy sok százezer mikrovállalkozás ne kapjon növekedéséhez, működéséhez semmilyen segítséget.**

A források egy részét ezért arra kell koncentrálni, ami a mkkv szektor növekedése szempontjából a legerősebb akadályozó tényező, nevezetesen a tőke-, illetve forráshiány, valamint a kellő vállalkozói ismeret és tudás hiánya.

Olyan megoldásokat célszerű találni amellyel, egységnyi támogatással a legtöbb vállalkozás fejlesztését lehet hatékonyan segíteni.

A többszázezer mikrovállalkozás számára a tudás megszerzésének legolcsóbb és leghatékonyabb (a legtöbb esetben egyetlen) módja tanácsadók igénybevétele, a forrásigényük kielégítése szempontjából pedig a mikrohitel a leginkább elérhető finanszírozási lehetőség.

Mindebből következik, hogy a sokszázézes mikrovállalkozói réteg számára a mikrohitel és egy támogatott tanácsadói program a két legfontosabb közvetlen vállalkozásfejlesztési eszköz a kormány kezében. E két program sokkal hatékonyabban működtethető, ha azokat integrált módon szolgáltatjuk a mikrovállalkozók tömegei számára.

A mikro-, és kisvállalkozások döntő többsége tájékoztatatlansága, illetve költségvetési korlátjai miatt ma nem rendelkezik a vállalkozása fejlesztéséhez szükséges kellő szakmai tudással: nem akar/ nem tud magasan kvalifikált szakembereket felvenni, illetve ilyen szaktudással rendelkező tanácsadók szolgáltatásait igénybe venni.

2. Már meglévő, vagy tervezett támogatott tanácsadói programok és annak elemzése

A **GOP-4 mikrohitel** pályázati kiírásban szerepelt ugyan a mikrohitelhez automatikusan kapcsolódó tanácsadói program tervezete, de az mind a mai napig nem realizálódott.

A **GOP-ban** meghirdetésre kerültek olyan „komplex” pályázatok, melyben a támogatandó projekt keretében tanácsadói szolgáltatásokra is lehet támogatást elnyerni, de azokból csak korlátozott számban s többnyire csak erősebb vállalkozások részesülhetnek.

A **Regionális Innovációs Ügynökségek (RIÜ)** is végeznek, koordinálnak innovációs tanácsadást.

Az **Új Magyarország Vidékfejlesztési programban** a Helyi Vidékfejlesztési Irodák feladatai között is szerepel a vidékfejlesztési tanácsadó hálózattal való együttműködés.

Ezekén túl, még létezik az EU által támogatott, 2008-ban megújított tanácsadó hálózat is **CIP-EEN keretében (az EIC és az IRC hálózat egyesítésével)**. Az egyetemek mellett tudáscentrumok, technológiai centrumok, innovációs tanácsadói irodák is működnek.

A gond az, hogy a vállalkozók nagy része ezekről nem tud, illetve nem tudják kellően azonosítani az ő saját problémájukat, nem tudják milyen szakmai kérdésekkel, milyen szakemberekhez lehet fordulni.

Természetesen vannak üzleti tanácsadók, akik segítenek a vállalkozóknak, de ezek tudása és korrektsége rendkívül heterogén, s **szinte csak véletlenszerűen találják meg azokat a vállalkozásokat, akiknek éppen az ő tudására lenne szükség.**

Hiányzik tehát egy olyan mechanizmus, amely biztosítja

Egyrészről:

- A tanácsadói címlisták készítését, aktualizálást,
- Tanácsadói programok szolgáltatásait: GOP, RIÜ, CIP, HVI, stb
- A tanácsadók minősítését
- A tanácsadók és vállalkozók egymásra találását

Másrészről a segítségre szoruló vállalkozások számára:

- Egy biztos, jól ismert kontaktpontot biztosít, ahová bemehetnek problémáikkal
- Ott olyan információkat ingyenes megkaphatnak, amire szükségük van
- Az irodán keresztül olyan alaptanácsadásban részesülhetnek, amelyben röviden átvilágítják a vállalkozásukat, és segítenek neki azonosítani az ő problémáit
- A megállapított problémák alapján javaslatot kapnak vállalkozások gongjainak megoldására

Szükséges ezért egy olyan tanácsadói szolgáltatói programot működtetni, amely egyrészt képes azonosítani és tudatosítani a vállalkozásokban, hogy milyen szakmai ismeretekre van leginkább szüksége, másrészt ahhoz milyen specializált tanácsadóktól kaphat segítséget. A tanácsadók és a vállalkozók legoptimálisabb egymásra találását, valamint a tanácsadói minőség javítását, a specializáció növelését támogatással lehet, és célszerű ösztönözni.

A probléma megoldásának kulcsa: az egészségügyben ismert „irányított betegútvonal” és szakmai protokollok alapján létrehozandó: Irányított Tanácsadói Szolgáltatói Rendszer (ITSZ). (mellékeljük az ITSZ-nek egy korábban írt részletesebb leírását, melyet az NFÜ-nek megküldött javaslatainkból emeltünk ki.)

Véleményünk szerint a segítségre szoruló vállalkozók és a tanácsadó programok és professzionális tanácsadók egymásra találását a ROP-ok és a KMOP keretében szereplő források segítségével az ITSZ segítségével lehet megteremteni.

Ez egy talán soha vissza nem térülő lehetőség.

A tanácsadó programoknak egymásra épülőnek, egymást kiegészítőnek kell lenni. Átjárást kellene biztosítani (intézményesítetten) az egyes tanácsadói programok között.

A múltbeli és a jövőbeni tanácsadói programokban betöltött/betöltendő HVK-s szereppel kapcsolatban célszerűnek tartjuk ismét hangsúlyozni:

A HVK-k olyan szolgáltató szervezetek, amelyek kormányzati, önkormányzati, gazdaságfejlesztési célok érdekében - a piaci kudarcok enyhítésére- vállalkozásfejlesztési szolgáltatásaikkal híd szerepet töltenek be a mikro-, és kisvállalkozások, valamint az üzleti szolgáltatók, kormányzati támogatási programok és más segítő szervezetek között. A HVK-k tehát nem versenytársai az üzleti szféra szereplőinek (pl. a mikrofinanszírozásban a kereskedelmi bankoknak, vagy a tanácsadásban, képzésben az üzleti szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak, stb.). Ugyancsak nem versenytársai a más, a vállalkozásokkal kapcsolatban lévő szervezeteknek (kamaráknak, érdekképviselőknek, területfejlesztési ügynökségeknek, innovációs szervezeteknek, egyetemeknek).

A HVK-k küldetése éppen az, hogy az arra rászoruló vállalkozásokat, problémáikat közvetítsék az ő szükségleteiket kielégítő professzionális üzleti szolgáltatók és más, a fejlődésüket specializált eszközökkel segítő szervezetekhez.

A HVK-k az alapszintű tanácsadói programjuk működtetésével sem versenytársai az üzleti tanácsadóknak, hanem éppen ellenkezőleg, megteremtik a kapcsolatot a segítségre szoruló vállalkozások és az üzleti tanácsadók között.

3. A ROP-okban, KMOP –ban tervezett tanácsadói program elemzése

- Bár az OP-k indoklásakor mindegyikben olyan megfogalmazás szerepel, amely az alapszintű tanácsadás kategóriájába tartozik, ami több esetben az akciótervekben is szerepel, de a program lebonyolításának részleteiben többnyire már csak emeltszintű tanácsadás szerepel. Véleményünk szerint ez hibás, a vállalkozói igények nem ismeretéből következő gondolatmenet. Az itt megfogalmazott cél ugyanis az alapszintű tanácsadási tevékenység által érhető el. Jelen prioritás azonban e célokkal ellentétben az egyedi, kiemelt tanácsadási igények megvalósítását teszi csak lehetővé a már hosszabb vállalkozói múlttal rendelkező kkv-k részére. Nem veszi figyelembe az új, kezdő, jelenleg még nem tőkeerős, de fejlődni kész vállalkozások igényeit.
- A támogatás minimum összege egy régióban sem kevesebb, mint 500.000 forint, amely a támogatásintenzitást figyelembe véve minimum 1 millió forintos tanácsadási projektet jelent. A maximális támogatás pedig –régióként különbözően, de- nagyon magas. Tanácsadásra a vállalkozások nagy része nem tud és nem is igényel ilyen mértékben költeni. Hiányzik a mikro - és kisvállalkozások számára leginkább igényelt, elérhetőbb 100 ezer-1 millió forint között támogatott tanácsadási projektlehetőség. Ha nincs egy jól szervezett tanácsadói program, ami az új, kezdő és ma még gyenge vállalkozásokat (is) segíti, akkor sokkal kisebb az esélye, hogy folyamatosan és nagyszámban kinőjenek innovatív, és dinamikus növekedésre esélyes vállalkozások! Nem szabad csak és kizárólag a már ma is innovatívnak, jól működő vállalkozásnak nevezhető vállalkozásokra leszűkíteni a tanácsadást! Javasolt maximum és minimum érték: 0,1 millió forinttól 5 millió forintig
- Fentiekből következik, hogy a tervezet szerint a támogatott projektek száma nagyon alacsony lesz. Figyelembe véve, az országban működő vállalkozások számát (még akkor is a levonjuk a nem működőket) ez a program nem tekinthető vállalkozásfejlesztési programnak, hiszen a vállalkozásoknak elenyésző hányadát tudná támogatni. A tanácsadási programnak éppen az lenne a feladata, hogy a vállalkozások lehető legszélesebb rétege jusson hozzá.
- Ez a mostani pályázati tervezet nem a mikro-, és kisvállalkozásokat segíti, sőt a magas támogatási összeghatár éppen őket, a leginkább segítségre szorulókat zárja ki a programból.
- A „Közvetítő szervezetre” vonatkozó támogatható tevékenységek nem tartalmazzák az alapszintű tanácsadást, amelyet a támogatás céljában megfogalmazottak szerint kellene ellátni. Az ügyfélszolgálat működtetése, a programról szóló tájékoztatást jelenti, nem egyezik meg az alapszintű tanácsadás fogalmával.

4. Javaslat a kérdés módszertani megközelítésére.

1. Az elkészült és elfogadott ROP, KMOP dokumentumokban szereplő tanácsadói program leírások OP-k, Akciótervek elemzése. (megtörtént, abból megállapítható, hogy azok rugalmas értelmezésével viszonylag nagy a mozgáster a konkrét megoldásokra, de szükség esetén az Akcióterv módosítható)
2. Fontos lenne érdemben elemezni az eddigi tanácsadói programokat. Milyen eredményei voltak, mik voltak az esetleges hibái, s azok milyen okokra vezethetők vissza? (az MVHK illetve tagjai a HVK-k ilyen ok-okozati elemzéssel, értékeléssel még nem találkoztunk, pedig folyamatosan kérjük!)
3. Célszerű felülvizsgálni a vállalkozói szükségleteket, az alapszintű és emeltszintű tanácsadás értelmezését. (az érintett szakemberek bevonásával néhány órás szakmai megbeszélés)
4. A valós szükségletek kielégítésének melyek a leghatékonyabban módjai? (az érintett szakemberek bevonásával néhány óra alatt felvázolhatók a lehetséges alternatívák)
5. A lehetséges megoldások közül azt kell alkalmazni,
 - a. amely a szellemi (tanácsadói) és pénzügyi kapacitások leghatékonyabb kihasználását biztosítja,
 - b. a legtöbb vállalkozásnak tud érdemi segítséget nyújtani.
 - c. Leginkább biztosítja egy együttműködő, stabil intézményrendszer kialakítását: Nem ésszerű és egyáltalán nem szakszerű dolog alkalmi konzorciumokkal elvégeztetni ilyen tanácsadói feladatot. A folyamatos változtatás sem célszerű, mert mire egy új szolgáltatót megismernek a vállalkozók az sok időbe és pénzbe kerül. Egy tudatosan felépített szolgáltató intézményrendszerre van szükség, amely az együttműködésen alapul, van múltja, jelene és jövője. Az eddigi hibák okait fel kell tární, s azokat ki kell küszöbölni, s a szolgáltatást jobbra kell tenni.
 - d. figyelembe veszi a többi tanácsadói és a mikrohitel programot is..
(mindehhez néhány napos elemzés szükséges)
6. ki kell dolgozni ROP tanácsadói program működtetés részleteit, s azt le is kell modellezni. (néhány napos szakértői munkával kidolgozható. Ezt a munkát a magunk részéről már el is kezdtük!)
7. csak mindezek után célszerű kiírni a közvetítő kiválasztására vonatkozó pályázatot, még hozzá olyan feltételekkel, hogy a legideálisabb megoldást maximálisan támogassa. (célzott pályázat) (akár március végéig lebonyolítható)

5. Javaslatainkat tovább tudjuk konkretizálni, amennyiben a fenti elgondolásunk meghallgatásra talál.

Kovács István

2008. március. 14.

Mellékletek:

Kivonat az ITSZ-re és egy támogatáspolitikai koncepcióra